

adózők tényleges jövedelmi és vagyoni viszonyairól tájékozva egyáltalában nem volt. EGYMAGÁBAN az a körülmény tehát, hogy a minden tájékozottság nélkül működő összeíró bizottság helyébe maguk az egyes szakmák lépnek, feltétlenül javulást jelent. A végleges javulás, az adóknak az adózők teherviselési képességéhez viszonyított pontos és alapos kivetése azonban csak akkor érhető el, ha az adózők által megbízhatóan vezetett könyvek fognak a kivetés alapjául szolgálni.

A kincstári házhaszonrészesedés kivetésének új rendszere. 1924. évi december 31-én közzététetett a pénzügyminiszternek 174.700. sz. rendelete, amely a kincstári házhaszonrészesedés kivetését és befizetését egészen új alpra fekteti. Eddig a háztulajdonosok bérnegyedről bérnegyedre bérfizetési jegyzékeket adtak be az adóhivataloknál, amelyekben a kincstári házhaszonrészesedés is ki volt számítva és a befizetést ezen jegyzékek alapján eszközölték. Az 1925. évben az eljárás módja már nem ez lesz. Tekintettel arra, hogy a szanalási alaptörvény (1924. évi IV. t. c.) már előre meghatározta, — még pedig az 1917. novemberi bér százaléktételeiben — a lakásokért és üzletekért az 1925. év során szedhető béreket, ezzel kapcsolatban előre meghatározhatók a kincstári részesedésnek évnegyedről évnegyedre járó összegei is. A hivatkozott rendeletben ennek folytán a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a kincstári házhaszonrészesedés a házadóval együtt az egész 1925. évre előre vétessék ki. Ezen kivetés folytán feleslegessé válnak és mellőzendők a negyedévi jegyzékbenyújtások. A kivetésben a kincstári haszonrészesedés összege negyedévenként elkülönítve határozatik meg és ezen elkülönített összegek csupán a megfelelő negyedben fizetendők be. A pénzügyminiszternek ezen rendelkezése az adminisztrációt és ügykezelést fölötté egyszerűsíti és ezért helyeslendő. A rendelet végrehajtása országszerte folyamatban van és a kivetések általában véve rendben folynak. A helytelen megállapítások ellen az adóző a kivetés kézbesítésétől számított 30 nap alatt felebbezéssel élhet.

A jutalékrendszer megszüntetése. Amikor 1921. szeptember 1-én életbe lépett az általános forgalmi adót szabályozó 1921. évi XXXIX. t. c., a pénzügyi kormány ennek a törvénynek az alkalmazásánál feltétlenül biztosítani akarta az ezen törvényben szabályozott összegek teljes és pontos befolyását. Az adó lerovásának ellenőrzésére hatalmas apparatust hívott életre és a Budapesti Közlöny 1921. szeptember 14-i számában közzétette a 4396/1921. P. M. számú körrendeletét az adóellenőrzéssel megbízott államrendőrségi detektívek szolgálata és működése tárgyában. Ez a rendelet akkor két okból keltett az adózők és a jogászok körében is kínos feltűnést. Elsősorban azért, mert az adóellenőrzéssel az állami közbiztonsági szervezet tagjait bízták meg, másodsor pedig azért, mert a fentidézett rendelet szóhangzata szerint (35. §.) „az adóellenőrzéssel megbízott államrendőrségi detektívek az általuk felfedezett esetekben befolyó pénzbüntetésből tettenérő jutalékra tarthatnak igényt“. Nyilvánvaló volt már akkor az, hogy egy olyan adóellenőrzési rendszer, amely

nél az ellenőr, aki egyszersmind tanu és biró is, az általa kiszabott hirságok összegéből tettenérői jutalékot kap, a gyakorlatban a legsúlyosabb visszaállásokra fog vezetni. Az adózók tiltakozására a pénzügyminiszter ezt a rendeletet 1921. szeptember 17-én a 4508/1921. számú körrendeletével hatályon kívül helyezte. Három havi szünet után a Budapesti Közlöny 1921. december 28-iki számában a pénzügyminiszter 4848/1921. P. M. számú rendelete ismét életbelépteti az adózóknak a detektívek által való ellenőrzését és egyuttal jutalékot biztosít az adó ellenőrzésével megbízott állami közegeknek. Ennek a rendszernek az életbelépte alatt azonban tényleg bekövetkeztek mindazok a visszaállások, amelyekről az adózók már az első jutalékrendszer életbelépésekor joggal tartottak. Mert hiába mondotta ki a rendelet (4848/1921. P. M. 4. §.) azt, hogy az adóellenőrök a felek mindennemű zaklatása és a magánéletbe való beavatkozása nélkül kötelesek eljárni, továbbá azt, hogy az adóellenőr hivatását a lehető legsimábban köteles teljesíteni, kerülnie kell a felek magánéletébe való minden felesleges beavatkozást, a pénzügyi törvényekben megállapított eseteket kivéve, magánlakásokba nem mehet stb. (4396/1921. P. M. 19. §.). A gyakorlatban ugyanis a jutalék nagyobb vonzóerővel bír az ellenőrökre, mint a fentidézett szakaszok szankciójától való félelem. És a jutalékrendszer káros hatásai különösen súlyosakká váltak akkor, mikor a gyakorlat egyre-másra vetett fel olyan kérdéseket, amelyekről a törvény nem intézkedett, vagy nem eléggé világosan rendelkezett. Azoknak a visszaállásoknak a következtében, amelyek ennek a rendszernek következtében felmerültek, az adózók egyre erélyesebben tiltakoztak a jutalékos adóellenőrzés fenntartása ellen. Több mint 3 esztendei életbenléte után a rendszer 1925. február 8-án megszűnt. A Budapesti Közlöny 1925. február 8-i száma a pénzügyminiszterium 156.484/1924. számú rendeletét közli, amely a kihirdetés napján életbe lépve, a tettenérői jutalékok rendszerét mindazokra az esetekre is megszünteti, amelyekben eddig jutalék ki nem utaltatott. És mindazokat a visszaállásokat, amelyek ennek a rendszernek az életbenléte alatt bekövetkeztek, a legjobban jellemzi az ezen rendszert megszüntető rendelet akkor, amikor „elvárja a forgalmi adókban működő összes munkaerőktől, miszerint ügybuzgalmukra és kötelességteljesítésükre az a körülmény, hogy közvetlen érdekeltségük az egyes adócsalási ügyekben megszűnik, befolyással nem lesz“.

Dr. B. I.

Ügyvédi díjszabás adóügyekben. A budapesti ügyvédi kamarának perenkívüli ügyekben irányadó díjszabása nem intézkedik az adóügyekről, holott mindazok a körülmények, amelyek a perenkívüli ügyek munkadíjainak a bíróságokra, jogkereső közönségre és ügyvédekre nézve irányító megszabását szükségessé tették és teszik, e munkaterületen éppoly mértékben fennforognak, mint az ott szabályozott más ügyekben.

Üdvösnek tartanám, ha a budapesti ügyvédi kamara választmánya e kérdést vizsgálata tárgyává tenné.

Nézetem szerint e hiány a következő rendelkezések felvételével volna eliminálható: